

Te Peretitenira'a No Porinetia farani

PIHA PUTURA'A PARAU 'API ***Mahana toru 22 nō tenuare 2020***

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Vauvauraa tapura faufaa 'ā te Fare Rata

Mai te haamau raa hia mai te faanahoraa ohipa 'āpī 'ā te Fare Rata 'i te tenuare 2019 ra, 'ua haapāpū 'o ia 'i te tereraa ohipa 'ā te 'āmuiraa 'amaa taiete 'ī raro hō'ē noa i'oa 'i te pae 'ō te : moni ava'e, te pū haapiipiiraa, te faufaa haaputu, te rorouira 'e te mau hi'opo'araa. Nā reira, nā te OPT 'e hi'opo'a 'e 'apee 'i te mau 'amaa taiete, 'e atara mai mai roto 'i te tarena « Ambition 2020 ».

Te mau tapura ohipa rahi 'ā te OPT nō 2020, te tamau noaraa tā na hutiraa niuniu raro moana Manatua, te 'iritiraa 'i te tata'uraa nō te paturaa 'e te hutiraa niuniu Natitua 'i Tupuai 'e Rurutu, te matuturaa 'i ni'a 'i te 'opuaraa niuniu raro moana 'i rotopū 'i ā Tahiti 'e Tireni, 'e 'opuaraa 'āmui 'e te fenua Tireni, 'ua tupu te fāreireira 'e te feiā ti'araa teitei 'ō Tireni 'i tetepa 2019 ra.

Tei ni'a te OPT 'i te mau 'opuaraa paturaa fare 'āpī 'i ni'a 'i te fenua SCI Hinoi. 'E riro ato'a 'ō 2020 'ei matahiti haapaariraa toro'a nā te mau rima ohipa 'ā te Fare Rata.

Nō te haamaita'i atu-ā 'i tā na tereraa ohipa, 'e tamau noa te OPT 'i te hapiipiiraa 'ō tā na feiā ohipa, mā te haapaari te pae 'ō te ti'āauraa 'i te mau fifi 'e te mau arata'iraa oipa ti'a. e 'inaha 'e hi'opo'a tamau te OPT 'i te tere-au-maite 'ō te rēni ohipa faa-au-hia nō te tarena 2020/2022 'ō te pāhonora ti'a ato'a ho'i 'i te mau titaauraa 'ā te Fenua 'oia ho'i te tape'a noa raa mai te 'amaa afata rata 'e te hāpa'o moni. Te tapura faufaa 'ā te Fare Rata nō 2020 tei te faito 'ē 3,6 miria toata nō te tereraa ohipa e 'ē 2 miria toata nō te faatupuraa ohipa.

Te vairaa 'o te mau târifa hoo

Te vairaa 'ō te mau târifa 'i 2019, 'ua maraa te faito tarifa 0,3% vai atu ai 'i te tai'o 99,95. Teie maraaraa nō te pu'etau ia 'i te pae 'ō te mau tarifa tere manureva. 'i ni'a 'i te 12 ava'e 'ua maraa 1,5% nō te maa.

Nō te rima ohipa 'ua maraa 0,2% 'i titema 2019. te nuuraa 'i ni'a 'i te 12 ava'e 'e 2,5%. Te numera 'amui taa'ē atu 'i te tere manureva 'i te ara 'ua maraa 1,5% nō te 12 ava'e.

Te pae 'o te paturaa fare 'i titema 2019, 'ua maraa ato'a 0,2%. Te tumu 'ō teie maraaraa nō te mau atuihaa fare 'e te rima ohipa. Te maraaraa 'i te pae 'o te paturaa fare 'ua nuu ia 0,1% 'e te mau paturaa rarahi 0,2%

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Te piti 'ô te tauraa tapura faufaa nô 2019 'a te Piha Tapihoo 'e Tapihaa

'I au 'i te ture 'ô te numeraraa 'e te tapura faufaa 'a te piha tapihoo 'e tapihaa CCISM, nâ te Apooraa hau 'e haamana 'i te mau tauraa numera mai teie :

- Faatereraa ohipa : te piti 'o te tauraa tapura faufaa tohu nô 2019, tapura 'aifaito, mai teie 'i raro nei :

	Mau hotu	Hopoi'a	Pu'ohuraa
Faa'ohiparaa (tai'o toata)	846 085 000	843 321 000	2 764 000
Tereraa faufaa (tai'o toata)	4 129 000	63 896 000	- 2 767 000
Ohipa taa'ê (tai'o toata)	661 000	658 000	3 000
Pu'ohuraa (en F CFP)	850 875 000	850 875 000	0

- Faufaa faatupu ohipa : faatu'ati 'e te târena faatupuraa ohipa nô 2019 'ua nao'a ia 'i te 141 mirioni toata.

Titorora 'â te pû ISPF : 65 miriâ toata tei ô mai 'i 2018

'Ua vauvau te faatere hau 'o te fâriira manihini 'i mua 'i te 'Apooraahau, te titorora ravehia 'e te pû ISPF, 'i te pae 'ô te fâriira râtère, nô 2018.

'I 2018, 'ua vaiiho mai te râtère 'e 65 miriâ toata, 75% nô roto mai 'i te mau râtère 'i ta'oto roa mai 'i roto 'i te mau hotera, 25% 'ei mau râtère horo moana. Hô'ê râtère 'i ta'oto mai 'ua vaiiho mai 'o ia 'e 290 000 toata.

Te râtère horo moana, 'e 20% ia 'o te tai'o, 'e 23% tei vaiiho hia mai. Tu'ati rii ato'a 'e te moni vaiiho mai 'â te râtère fenua, 'e poto rii mai râ te pu'e mahana 'e parahi mai 'o ia 2 mahana.

I â faa-au-hia, 'i 2018 ra piri 'i te 2/3 'o te râtère te parahi mai nei 'i roto 'i te mau hotera tuirou, 'o te taata marite ihoa râ, 'e te vaiiho mai nei râtou 'e 3/4 'o te faufaa moni.

'I 2018, 90% 'o te râtère fenua te parahi nei 'i roto 'i te mau fare fârii manihini. Te vaiiho rahi mai nei râtou 'i te faufaa 'e nao'ahia 53% 'i 2018 1,5 mirioni.

Te mau mâtete Marite 'e Eropa te tere rahi mai nei, 'E te vaiiho mai nei te taata hô'ê 315 000 toata tarahu piha, 'e 280 000 toata nô te râtère farani te vaiiho mai nei ia 'e 280 000 toata, te 'âfaraa nô te piha hotera.

Te mâtete Patitifa, 12% tei tere mai 'i 2018, te vaiiho mai nei 'e 220 000 toata, hau atu 'i te 'âfaraa nô te piha hoetra. Te mâtete Asia 'ua piri tâ râtou moni 'e vaiiho mai nei 'i tâ te taata farani, tei te area 273 000 toata hau atu 'i te 'âfaraa nô piha hotera.

Te fare târahu, 'i 2018, 12% 'o te râtère, 'ua tao'to mai hô'ê 'aru'i. te faataa mai nei te reira huru râtère 105 000 toata 'o tâ na tapura faufaa. 'E 4% noa râ tei mâ'iti 'i te reira huru tere nô râtou.

'I ni'a 'i te 1,5 mirioni 'aru'i ta'otohia mai 'e te râtère 'i roto 'i te tâato'araa 'o te huru piha manihini, 'ua vaiiho mai ia 'e 26,5 miriâ toata 'i te pae 'o te fâriira râtère, 'ia-au 'i te hi'opo'araa ravehia 'e te pû ISPF, 'e 'ia-au 'i tâ na tuharaa, 65% nâ te mau hotera tuiroo, 23% hotera 'utuâfare, 'e 12% nâ te mau fare târahu.

'Ia 'ite ato'a mai râ 10% ana'e 'o te manihini aita 'e taoto tâmoni 'ore mai nei. Te faa'ohiparaa moni 'ê atu 'i te piha hotera, 'ô te titeti manureva, pahî, pereoo, tai'ohia 'i 2018 ra, 'e 6,9 miriâ tâ te râtère 'i vaiiho mai. 'I muri mai 'ô te mau hoohoora 'ia 'i roto 'i te mau fare toa 'e 6,5 miriâ, 'e te mau fare tâmâaraa 'e te vai atu ra 'e 3,8 miriâ toata.

Târena 'ô te mau faa'iteraa peu 'o te ta'ere 'e te arutaimareva

'Ua vauvau te faaterehau 'o te ta'ere, 'i mua 'i te 'Apooraahau tetârena 'o te mau ta'urua ta'ere 'e te arutaimareva, 'E rave rahi faanahora 'o te faahanahanahia mai te « mahana 'a tôte ao nei nô te pape » hâpa'ohia mai 'e te Faatereraa 'o te arutaimareva. Te Fare Manaha 'o te faanaho mai 'e 'o te fârii mai 'e raverahi ta'urua 'e faa'iteraa tao'a nô te huiratira 'e te âu piahi hâpiira.

Te tahi, te 'e tamau noa te faatianiraa toro'a rima'î mai te 50raa 'o te faa'iteraa rima'î 'â te Nuuhiva, faanahohia 'e te taatiraa Vahine Vaero nô Rimatara mai. Te rima'î 'o te mau motu 'i te Heiva, 'i reira te haafaufaaraa mau, 'i â 'ite mai te u'i 'âpi 'i te tahi teie 'o te 'imiraa faufaa.

Te Fare Upa Rau 'â Porinetia, 'o te faanaho mai 'i eperera te tata'uraa ta'iri pa'umotu. Nâ reira te 'Aru'i rahi 'o te mau tao'a rahu, te 'ori 'i ni'a 'i te marae 'Ârahurahu, te Heiva Himene 'i novema 'e nô te hôpe'a matahiti te mahana 'o te tao'a rahu.

E 'inaha, 'o te Fare Tauhiti Nui, mai te mau matahiti ato'a te faanaho mai 'i te Heiva 'i Tahiti, te Hura Tapairu, te Fifo 'e te faa'iteraa puta.

'opuaraa ture Fenua 'e faa'âpi ra 'i te mau tumu 'e fâna'o ai 'i te tauturu nô te mau taata huma

'Ua vauvau te faaterehau 'o te autâhô'ê 'i mua 'i te 'Apooraahau 'i te ture Fenua 'e tau'i faa'âpi ra 'i te faaueraa mana nô te 30 'eperera 1982 nô te mau rave'a 'e fâna'ohia 'e te taata huma.

Te haapâpû ra teie ture Fenua 'i te faaotiraa 'a te Peretiteni 'o Porinetia, nô te haamaita'î 'i te oraraa 'o te feiâ huma 'e 'i â nehenehe 'i â râtou 'e ô 'i ni'a 'i te 'ohipa nâ roto 'i te faa'ohieraa 'i te mau faa'îraa parau mana nâ teie feiâ 'i roto 'i te huma teimaha, 'i â fana'o ato'a râtou 'i te tauturu (AAH) râtou 'e 'ohipa nei.

'E hôro'ahia te AAH nâ te taata ti'araa farani 'e ora nei 'i Porinetia, 'o tei humahia 'a 5 a'e matahiti. 'I â hau atu 'e titauhia râtou 'i â faa'âpi tâ râtou aniraa AAH, 'i â nehenehe 'i te mana hâpa'o 'i â hi'o 'i te faito tau'i 'o te humaraa tai'o raro roa 'o te paruparu 'e 80%.

Teie râ, 'ua 'itehia e te vai nei te tahi mau huma e 'ore roa 'e ora rii mai. Nô reira nô râtou 'aore 'e faa'âpî faahouraa 'i te mau parau faa'ite 'â te Hau, mai te AAH, te tareta « PME » 'e tâ râtou tareta huma.

Te piti 'o te faaotiraa 'ua faaôhia nô te tâpe'a noa ia 'i te 'aufauraa 'o te AAH nâ tô na fatu 'i â ô noa atu 'ô ia 'i te ohipa, 'ei ohipa tâ 'ava'e anei 'aore râ 'ei 'ohipa pâtana anei, 'inaha tae mai 'i teie mahana te 'ere nei 'o ia 'i te AAH 'i â ô nia atu 'i te 'ohipa 'e te ffana'o nei hau atu 'i te 58 230 toata. Te nô te taraire te faaôraa ohipa 'a te huma, 'ua faaotihia 'e tâpû 'i teie moni tauturu mai te peu e 'e 'imiraa 'ê atu tâ na. Mai te peu 'e moni 'ê atu-â tâ na 'e 'âpî nei, 'e numerahia ia 'i te faito tauturu AAH.

E 'inaha, nâ te afata RSPF te arata'iraa, 'e tamau noa te taata huma 'i te tapurahia 'i reira nô teie noa tauturu, noa atu tei roto 'o ia 'i te tapura 'o te feiâ rave ohipa tamau nô tâ na tapo'i totiare. 'E titauhia mai tâ na mau moni 'ava'e 'i te taima 'â ani ai 'i te faaôraa 'i roto 'i te RSPF, e'ita teie 'e numerahia mai te peu e tei raro mai 'o ia 'i te aroaro haamauhia 'e te Apoorahau 'e 'i â mana mai te ture Fenua.

-0-0-0-0-0-